

VEILEDER TIL REGELVERKET OM SÅVARER

OMSETNING AV FRØ TIL HOBBYMARKEDET OG IMPORT AV FRØ TIL EGET BRUK

PUBLISERT MAI 2022

Hvem gjelder veilederen for?

Denne veilederen gjelder for:

- deg som vil importere eller produsere frø for omsetning til privathage- og hobbymarkedet
- deg som ønsker å importere frø til eget bruk
- deg som vil bytte eller utveksle frø med andre

Først i veilederen forklarer vi noen viktige begreper. Deretter gir vi en oversikt over hva som gjelder for ulike aktiviteter. Når vi i denne veilederen skriver ordene «frø» eller «såvarer» omfatter det både frø og såkorn.

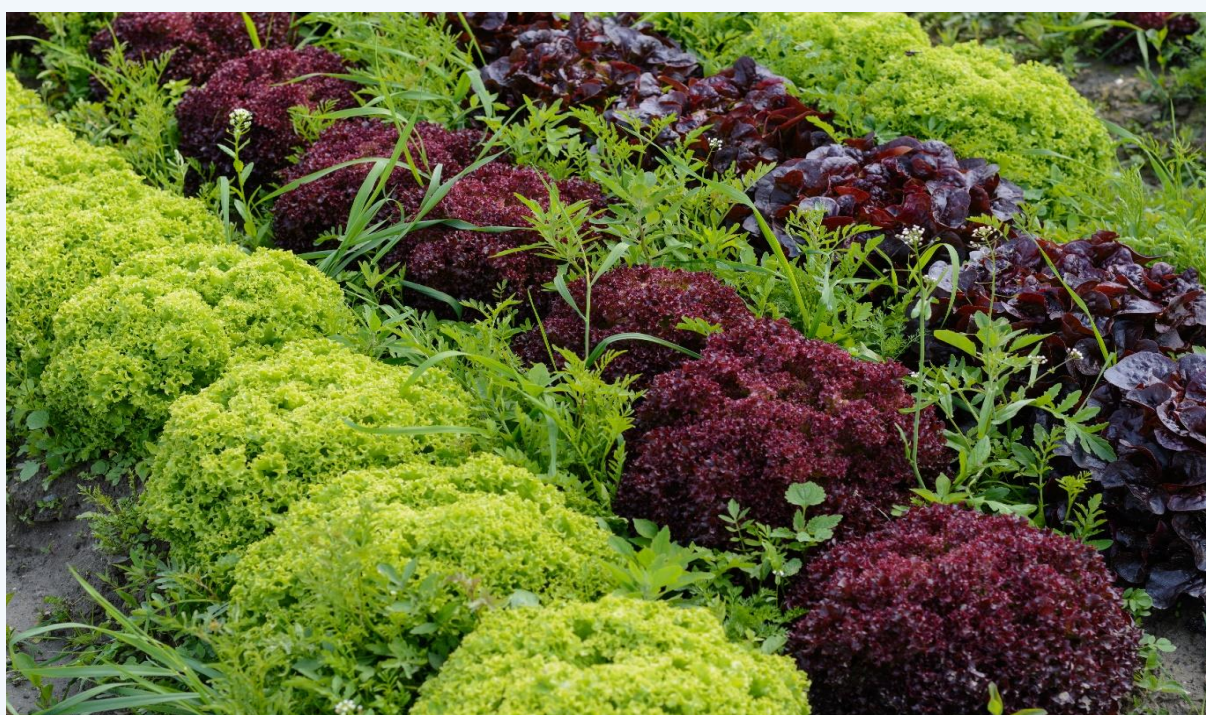

Foto: Colourbox

Produksjon og omsetning av såvarer er regulert i [forskrift om såvarer](#) (såvareforskriften). Såvareforskriften er fra 1999 og gjennomfører EØS-regelverk på såvareområdet.

Mattilsynet fører tilsyn med at regelverket om såvarer blir fulgt.

Merk: Veilederen erstatter ikke lov og forskrift, og den er ikke juridisk bindende. Det er lov og forskrift som gjelder. Du må derfor alltid lese veilederen sammen med [matloven](#) og forskrift om såvarer. Andre relevante forskrifter som du bør kjenne til er [forskrift om floghavre](#), [forskrift om plantehelse](#), [økologiforskriften](#) og [forskrift om fremmede organismer](#).

Innholdsfortegnelse

1	Noen viktige begreper	4
2	Når gjelder såvareforskriften	5
2.1	Det meste av såvareforskriften gjelder bare frø til yrkesmessig bruk i jordbruk, hagebruk og grøntanleggsbransjen	5
2.2	Noen av såvareforskriftens bestemmelser gjelder alle frø	5
2.3	Litt mer om hva dette betyr for deg	6
3	Registreringsplikten	7
4	Import av såvarer – ulike typer import gir ulike krav	8
4.1	Bestemmelser om import i forskrift om såvarer	8
4.2	Når er det lov å importere frø til eget bruk?	9
5	Tillatelse til å importere grønnsaksfrø til eget bruk	10
Vedlegg:	Plantearter oppført i såvareforskriften vedlegg A1	11

Foto: Colourbox

1 Noen viktige begreper

Såvareforretning

En såvareforretning er en virksomhet som driver med en eller flere av følgende aktiviteter:

- produserer og omsetter såvarer
- importerer og omsetter såvarer
- pakker om og omsetter såvarer

(dette følger av såvareforskriften § 3 bokstav aa)

Virksomhet

Matloven definerer virksomhet som ethvert privat eller offentlig foretak, samt privatpersoner som foretar en hvilken som helst aktivitet som omfattes av loven (her: aktiviteter knyttet til såvarer eller frø), bortsett fra aktiviteter i privat og ikke-kommersielt øyemed

(dette følger av matloven § 4 nr. 1)

Omsetning

Matloven og såvareforskriften definerer hva som skal regnes som omsetning: «Besittelse med sikte på salg, utbud for salg, distribusjon, samt selve salget og enhver annen form for overdragelse med eller uten vederlag»

(dette følger av matloven § 4 nr. 2 og såvareforskriften § 3 bokstav n, første punktum)

2 Når gjelder såvareforskriften

2.1 Det meste av såvareforskriften gjelder bare frø til yrkesmessig bruk i jordbruk, hagebruk og grønntanleggsbransjen

Såvareforskriften retter seg først og fremst mot virksomheter som omsetter frø til yrkesmessig bruk i jordbruk, hagebruk og grønntanleggsbransjen. De fleste av forskriftens bestemmelser gjelder bare for de [planteartene](#) som er av størst betydning for handelen med frø i EØS-landene, og som er beregnet til **spesifikke formål** (dette følger av såvareforskriften § 2 første ledd).

2.2 Noen av såvareforskriftens bestemmelser gjelder alle frø

Enkelte av forskriftens bestemmelser gjelder **alle frø** uavhengig av hvilken planteart det er, og **uavhengig av til hvilket formål** frøene er tenkt å brukes til. (Dette følger av såvareforskriften § 2 andre ledd bokstav a).

De viktigste av disse bestemmelsene er:

- § 3 bokstav aa, definisjonen av såvareforretning
- § 3a om registrering av virksomhet
- § 28 om forbud mot narkotisk frø
- § 29 om frø av genmodifiserte planter
- § 35 om beiset såvare (beisemidler er plantevernmidler som påføres frøene)

Såvareforskriften § 2 første ledd og andre ledd bokstav a:

§ 2. Anvendelsesområde

Denne forskriften gjelder krav til såvarer av arter oppført i vedlegg A1 som er beregnet til yrkesmessig bruk, med unntak av såvarer til produksjon til pryddformål. Kravene er ikke til hinder for ikke-kommersiell utveksling av såvarer.

Bestemmelsen i første ledd gjelder med følgende unntak:

a) bestemmelsene i § 3 bokstav aa, § 3a, § 28, § 29, § 35, § 37, § 38, § 39 og § 40 gjelder alle såvarer.

2.3 Litt mer om hva dette betyr for deg

Dette betyr at du må vite om hele forskriften gjelder i ditt tilfelle, eller om du bare trenger å følge de få bestemmelsene som gjelder alle frø.

Om hele eller bare deler av såvareforskriftens bestemmelser gjelder, avhenger av hvilken planteart det er og til hvilket formål frøene eller såvaren er til (dette følger av forskriften § 2 første ledd og vedlegg A1).

I tabell 1 gir vi en oversikt over når hele eller bare deler av såvareforskriften gjelder.

Tabell 1 Oversikt over når hele eller bare deler av såvareforskriften gjelder:

Plantearter	Formål	Hele såvareforskriften gjelder	Bare deler av såvareforskriften gjelder
Såvarer oppført i vedlegg A1 (såkorn, jord- og hagebruksvekster)	Yrkesmessig bruk (f.eks. mat- og fôrproduksjon og gras til grøntanlegg)	Ja	
Såvarer oppført i vedlegg A1	Hobbybruk (ikke-yrkesmessig bruk) dvs. frø i porsjonspakninger	Nei	Ja
Såvarer oppført i vedlegg A1	Produksjon til pryddformål (selv om det er til yrkesmessig bruk) f.eks. solsikke og lin	Nei	Ja
Såvarer oppført i vedlegg A1	Ikke-kommersiell utveksling av såvarer (bytting av frø)	Nei	Ja
Såvarer som ikke er oppført i vedlegg A1	Yrkesmessig bruk	Nei	Ja
Såvarer som ikke er oppført i vedlegg A1	Hobbybruk	Nei	Ja
Såvarer som ikke er oppført i vedlegg A1	Ikke-kommersiell utveksling av såvarer (bytting av frø)	Nei	Ja

3 Registreringsplikten

Det er registreringsplikt hos Mattilsynet for alle som vil drive virksomhet som såvareforretning. Det er utarbeidet et eget [registreringsskjema til Mattilsynet](#) til bruk for dette.

En **såvareforretning** er en **virksomhet** som importerer, produserer eller pakker om frø med sikte på **omsetning**. Se nærmere forklaringer på disse [begrepene](#) lenger opp i veilederen.

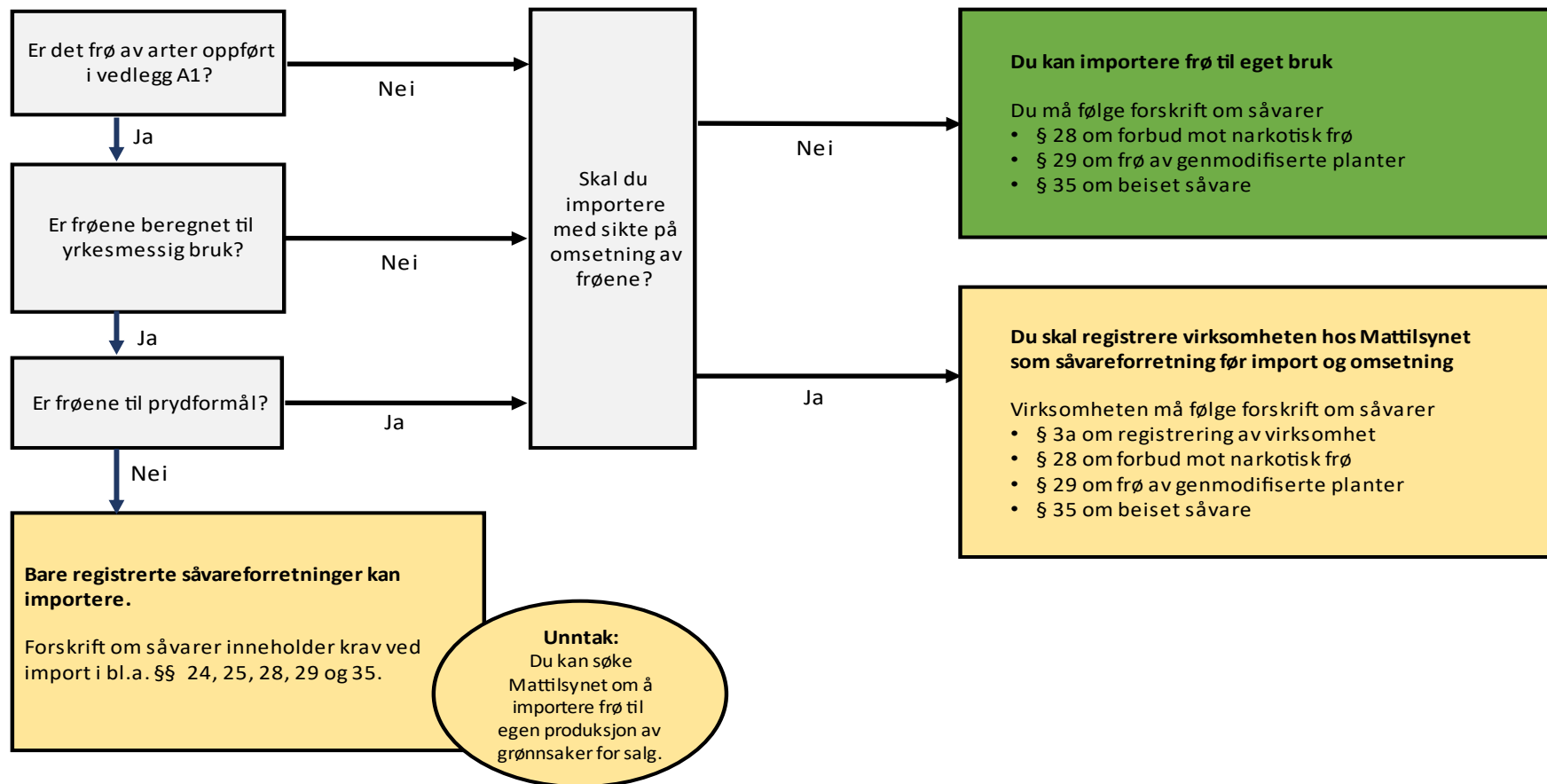
Noen ganger kan det være litt vanskelig å vurdere om en aktivitet er registreringspliktig. I tabell 2 gir vi noen eksempler på aktiviteter som faller innenfor og utenfor registreringsplikten.

Tabell 2

Eksempler på aktiviteter som medfører registreringsplikt som såvareforretning:	Eksempler på ikke-registreringspliktig aktivitet (ikke såvareforretning):
<i>Import av frø for omsetning - alle plantearter, både til hobbymarkedet og/eller til yrkesmessig bruk</i>	
<i>Import eller produksjon av frø for markedsføring og salg via internett eller sosiale medier (selv om det er i liten målestokk)</i>	
<i>Høsting av frø i egen hage for å bytte med andre hageeiere mv. via internett eller sosiale medier</i>	<i>Fysisk bytting av frø mellom hageeiere mv. i privat og ikke-kommersielt øyemed</i>
	<i>Tilfeldig utveksling av frø eller såkorn fra en bonde eller gartner til en annen</i>
<i>Høsting av frø i egen hage for å selge på Bondens marked, på hagedager o.l. – aktivitet av et visst omfang</i>	<i>Høsting av frø i egen hage for å selge på Bondens marked, på hagedager o.l. – engangstilfelle, f.eks. én gang årlig på arrangement i regi av hagelaget</i>
	<i>Frøbibliotek rettet mot hageeiere og hobbydyrkere – tilrettelegging for ikke-kommersiell bytting av frø (gratis eller mot porto/selvkost)</i>
	<i>Import av frø til eget bruk av plantearter som ikke er oppført i vedlegg A1, når import er lovlig (se egen tabell)</i>
	<i>Import av frø av alle plantearter til eget bruk i privathage/ til hobbyformål, når import er lovlig (se egen tabell)</i>
	<i>Import av frø til egen produksjon av blomster (til pryddformål) – dette gjelder uansett om det er en privatperson eller en gartner som importerer, fordi frøene ikke skal omsettes</i>

4 Import av såvarer – ulike typer import gir ulike krav

4.1 Bestemmelser om import i forskrift om såvarer

4.2 Når er det lov å importere frø til eget bruk?

Hvis du planlegger å importere frø, er det en del ting du må være oppmerksom på. Det er ulike krav som gjelder for ulike typer import, som figuren over viser. Hvis du ønsker å importere frø til eget bruk, må du forsikre deg om at importen er lovlig. Flere regelverk setter begrensninger.

Tabell 3 Eksempler på når import til eget bruk er lovlig eller ulovlig:

Import er lovlig:	Import er ulovlig:
<p>Import til eget bruk er lovlig når du kan svare ja på ett eller flere av disse tre punktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ frøene er til produksjon til pryddformål ○ frøene er av plantearter som ikke er oppført i vedlegg A1. ○ frøene er ikke til yrkesmessig bruk <p>Vær oppmerksom på at det likevel kan være forbud (se høyre kolonne), eller knytte seg andre krav til importen, f.eks.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ved flere enn 50 porsjonspakninger med frø av tomat, kepaløk, purre og grasløk, skal sendingen følges av et sunnhetsattestifikat, se også Regler for innførsel av planter og frø m.m. for reisende og i flyttelass. ○ Frøpakninger som inneholder jord eller andre organiske dyrkingsmedium (unntatt ublandet torv) skal være fra Europa og følges av et sunnhetsattestifikat. ○ Frøpakninger som inneholder ublandet torv fra et ikke-europeisk land, skal følges av et sunnhetsattestifikat. ○ Frøposer og andre pakninger skal være merket med plantenes vitenskapelige navn og eventuelle norske eller engelske navn, i tillegg til antall frø eller vekt. 	<p>NB! Import til eget bruk kan likevel være ulovlig, bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Det er forbudt å innføre frø av enkelte planter med høy risiko for spredning til norsk natur. Du kan lese om hvilke planter dette er i Miljødirektoratets artikkel: Planter som er forbudt å innføre, sette ut eller omsette. ○ Det er forbudt å innføre frøpakninger som kan inneholde floghavre. ○ Det er bare lov å importere frø fra genmodifiserte planter dersom de er godkjent i Norge etter genteknologiloven. Det er ingen slike frø som er godkjent i Norge i dag. ○ Det er forbudt å importere frøpakninger med jord eller andre organiske dyrkingsmedium (unntatt ublandet torv) fra ikke-europeiske land. ○ Det er forbudt å importere frø som inneholder narkotiske stoffer, eller stammer fra en plante som inneholder narkotiske stoffer. ○ Det er forbudt å importere beisete frø til hobbybruk.
<p>Import til eget bruk av grønnsaksfrø: Du kan søke Mattilsynet om tillatelse til å importere grønnsaksfrø av planteartene som er oppført i vedlegg A1, pkt. V Grønnsaker, hvis det er til egen produksjon av grønnsaker for salg. Du kan lese mer om denne ordningen i kap. 5. Dersom det ikke er til yrkesmessig bruk trenger du ikke søke om tillatelse, fordi import til eget bruk da vil være lovlig, jf. punktet over.</p>	<p>Import til eget bruk er ulovlig når du kan svare ja på alle disse tre punktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plantearter som er oppført i vedlegg A1 • frøene er til yrkesmessig bruk (f.eks. hvis du er bonde) • frøene er ikke til produksjon til pryddformål <p>Siden du ikke har tenkt å omsette frøene, så kan du ikke anses som såvareforretning. Dermed har du heller ikke lov til å importere disse frøene.</p>

5 Tillatelse til å importere grønnsaksfrø til eget bruk

Produsenter av grønnsaker for salg kan søke Mattilsynet om [tillatelse etter såvareforskriften § 25 tredje ledd](#) til å importere grønnsaksfrø av planteartene som er oppført i vedlegg A1, pkt. V Grønnsaker, til egen yrkesmessig bruk.

Den som ønsker å innføre slikt frø må sende en søknad til postmottak@mattilsynet.no.

Det er det regionale Mattilsynet som behandler søknaden.

Søknaden skal inneholde:

- Hvilke arter (latinsk og norsk navn) og sorter det søkes for
- Hvilke mengder av hver art (kg, g eller antall)
- Navn på firmaet det skal importeres fra
- Hvilket land det skal importeres fra
- Opplysninger om frøet er beiset med beisemidler, i så fall hvilke beisemidler

Mattilsynet kan bare tillate import fra et EØS-land og frøene må være av sorter som er oppført på norsk offisiell sortliste eller [EUs felles sortliste](#).

Vedlegg: Plantearter oppført i såvareforskriften vedlegg A1

Jordbruksvekster

I. Kornarter

- <i>Avena nuda</i> L.	Naken havre
- <i>Avena sativa</i> L. (inkl. <i>A. Byzantina</i> K. Koch)	Havre
- <i>Avena strigosa</i> Schreb.	Busthavre
- <i>Hordeum vulgare</i> L.	Bygg
- <i>Secale cereale</i> L.	Rug
- <i>Triticum aestivum</i> L.	Hvete
- <i>Triticum durum</i> Desf.	Durumhvete
- <i>Triticum spelta</i> L.	Spelt
- x <i>Triticosecale</i> Wittm. ex A. Camus	Rughvete
- <i>Zea mais</i> L. (partim) (bare for frøkvalitet)	Mais (unntatt sukkermais og perlemais)

II. Fôrvekster og gras til grøntanlegg

1. Gras:

- <i>Agrostis canina</i> L.	Hundekvein
- <i>Agrostis gigantea</i> Roth.	Storkvein
- <i>Agrostis stolonifera</i> L.	Krypkvein
- <i>Agrostis capillaris</i> L.	Engkvein
- <i>Alopecurus pratensis</i> L.	Engreverumpe
- <i>Bromopsis inermis</i> Leyss.	Bladfaks
- <i>Dactylis glomerata</i> L.	Hundegras
- <i>Festuca arundinacea</i> Schreb.	Strandsvingel
- <i>Festuca filiformis</i> Pourr.	Grannsvingel
- <i>Festuca ovina</i> L.	Sauesvingel
- <i>Festuca pratensis</i> Huds.	Engsvingel
- <i>Festuca rubra</i> L.	Rødsvingel
- <i>Festuca trachyphylla</i> (Hack.) Krajina	Stivsvingel
- <i>Lolium multiflorum</i> Lam.	Italiensk raigras
- <i>Lolium multiflorum</i> Lam.	Westerwoldsk raigras
- <i>Lolium perenne</i> L.	Flerårig raigras
- <i>Lolium x hybridum</i> Hausskn.	Hybridraigras
- <i>Phalaris arundinacea</i> L.	Strandrør
- <i>Phleum nodosum</i> L.	Villtimotei
- <i>Phleum pratense</i> L.	Timotei

- *Poa nemoralis* L. Lundrapp
- *Poa palustris* L. Myrrapp
- *Poa pratensis* L. Engrapp
- *Poa trivialis* L. Markrapp
- *Poa annua* L. Tunrapp
- x *Festulolium* Asch. & Graebn. Raisvingel

2. Belgvekster:

- *Galega orientalis* Lam. Strekbelg
- *Lotus corniculatus* L. Tiriltunge
- *Lupinus albus* L. Kvitlupin
- *Lupinus angustifolius* L. Smallupin
- *Lupinus luteus* L. Gul-lupin
- *Medicago lupulina* L. Sneglebelg
- *Medicago sativa* L. Blåluserne
- *Medicago x varia* T. Martyn Mellomluserne
- *Onobrychis viciifolia* Scop. Esparsett
- *Pisum sativum* L. convar. *Speciosum* (Dierb.) Alef. Åkerert
- *Trifolium alexandrinum* L. Alexandrinerkløver
- *Trifolium hybridum* L. Alsikekløver
- *Trifolium incarnatum* L. Blodkløver
- *Trifolium pratense* L. Rødkløver
- *Trifolium repens* L. Kvitkløver
- *Trifolium resupinatum* L. Perserkløver
- *Trifolium subterraneum* L. Jordkløver
- *Vicia faba* L. Bønnevikke
- *Vicia sativa* L. Fôrvikke
- *Vicia villosa* Roth. Lodnevikke

3. Andre arter av fôrvekster:

- *Brassica napus* L. var. *napobrassica* (L.) Rchb. Kålrot
- *Brassica oleracea* L. convar. *acephala* (DC) Alef. var. *medullosa* Thell + var. *viridis* L. Fôrmargkål
- *Phacelia tanacetifolia* Benth. Honningurt
- *Raphanus sativus* L. var. *oleiformis* Pers. Fôrreddik

III. Beter

- *Beta vulgaris* L. var. *crassa* Mansf. Fôrbete

- *Beta vulgaris* L. var. *altissima* Døll Sukkerbete

IV. Olje- og fiberplanter

- *Brassica juncea* (L.) Czern. Sareptasennep
- *Brassica napus* L. (partim) Raps
- *Brassica nigra* (L.) W.D.J. Koch Svartsennep
- *Brassica rapa* L. var. *silvestris* (Lam) Briggs Rybs
- *Carum carvi* L. Karve
- *Glycine max* (L.) Merr. Soya
- *Helianthus annuus* L. (bare for frøkvalitet) Solsikke
- *Linum usitatissimum* L. Fiberlin
- *Linum usitatissimum* L. Oljelin
- *Sinapis alba* L. Kvitsennep

Hagebruksvekster

V. Grønnsaker

Allium cepa L.

- *Cepa*-gruppe (kepaløk)
- *Aggregatum*-gruppe (sjalottløk)

Allium fistulosum L. (pipeløk)

Allium porrum L. (purre)

Allium sativum L. (hvitløk)

Allium schoenoprasum L. (gressløk)

Anthriscus cerefolium (L.) Hoffm. (kjørvel)

Apium graveolens L. (selleri)

- Gruppen bladselleri
- Gruppen knollselleri

Asparagus officinalis L. (matasparges)

Beta vulgaris L. (bete)

- Gruppen bladbete
- Gruppen matbete

Brassica napus L. var. *napobrassica* (L.) Rchb. (kålrot)

Brassica oleracea L.

- Gruppen grønnkål

- Gruppen blomkål
- Gruppen hodekål (rødkål og hvitkål/spisskål)
- Gruppen rosenkål
- Gruppen knutekål
- Gruppen savoikål
- Gruppen brokkoli
- Gruppen palmekål/svartkål
- Gruppen tronchuda (portugisisk kål)

Brassica rapa L.

- Gruppen kinakål
- Gruppen nepe

Capsicum annuum L. (Paprika og chilipepper)

Cichorium endivia L. (Endivie)

Cichorium intybus L. (Sikori)

- Gruppen witloof (julesalat)
- Gruppen salatsikori (bredbladet eller italiensk)
- Gruppen rotsikori

Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum. et Nakai (Vannmelon)

Cucumis melo L. (Melon)

Cucumis sativus L.

- Gruppen slangeagurk (bredbladet eller italiensk)
- Gruppen drueagurk (sylteagurk)

Cucurbita maxima Duchesne (Kjempegresskar)

Cucurbita pepo L. (Mandelgresskar, herunder squash eller Courgette)

Cynara cardunculus L.

- Gruppen artiskokk
- Gruppen kardonskokk

Daucus carota L. (Gulrot)

Foeniculum vulgare Mill. (Fennikel)

- Gruppen Azoricum

Lactuca sativa L. (Salat)

Solanum lycopersicum L. (Tomat)

Petroselinum crispum (Mill.) Nyman ex A.W. Hill

- Gruppen bladpersille

- Gruppen rotpersille

Phaseolus coccineus L. (Prydbønne)

Phaseolus vulgaris L. (Hagebønne)

- Gruppen buskbønne
- Gruppen stangbønne

Pisum sativum L. (Hageert)

- Gruppen pillert
- Gruppen margert
- Gruppen sukkerert

Raphanus sativus L. (Hagereddik)

- Gruppen reddik
- Gruppen vinterreddik

Rheum rhabarbarum L. (Matrabarbra)

Scorzonera hispanica L. (Skorsonerrot)

Solanum melongena L. (Aubergin eller eggplante)

Spinacia oleracea L. (Spinat)

Valerianella locusta (L.) Laterr. (Vårsalat)

Vicia faba L. (Bønnevikke)

Zea mays L. (Mais)

- Gruppen sukkermais
- Gruppen perlemais

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

www.mattilsynet.no